

[Landbrugsministeren.]

i Lovforslaget, at Staten efter dets Bestemmelser kun kan yde 9 Mill. Kr. Der er dog et Spring derfra til 50 Mill. Kr.

Saa vilde det ærede Medlem gøre gældende, at naar vi vilde hævde det berettigede i at ekspropriere Jord, var det lige saa rimeligt, at man eksproprierede Bygninger og Arbejde. Det Synspunkt har været fremsat ogsaa fra anden Side, og jeg vil derfor gerne, da det er en Udtalelse, som jeg ikke tidligere har haft Lejlighed til at svare paa — det er ikke let at faa alting med — svare, at der er meget stor Forskel paa Anskaffelse af Jord og Anskaffelse af Bygninger og lignende. Det første repræsenterer ikke Arbejde, men det gør Bygninger og den Slags Ting, man ellers skal have. Derfor er det første langt vigtigere for Staten, og der er ogsaa langt større Krav om Jord til Ungdommen end om Bygninger o. s. v., ogsaa fordi man maa tage Jorden, hvor den er, navnlig Tillægsjord, derimod kan man nok skaffe sig Bygninger og Byggemateriale og lignende; det behøver man ikke at tage paa den bestemte Plads, hvor det maaske ikke er til at faa til en rimelig Pris.

Videre udtalte det ærede Medlem ogsaa, at det, vi ønskede, var at gøre Husmændene mindre gældbundne end tidligere, men at de vilde blive endnu mere gældbundne efter de foreliggende Lovforslag. Vi har aldrig nævnt, at de blev mindre gældbundne, men Forskellen er, at efter Lovforslagene her bliver det Staten, som finansierer dem til en rimelig Rente, i Modsætning til det, der sker ved den frie Udstykning, for saa er det Privatkapitalen, de bliver afhængige af. Det er Forskellen, og vi har aldrig hævdet noget andet.

Endvidere kom det ærede Medlem med en Udtalelse, som var noget langt ude, om vi ogsaa havde betænkt den Spekulation, vi kunde fremkalde ved Markskellene, at man i Henhold til Bestemmelsen her om Ekspropriation af Tillægsjord til Underpris, som det ærede Medlem sagde, vilde fremskaffe en hel Mængde nye Brug op til 2—3 Tdr. Land, saa at man kunde spekulere i at faa saadan Tillægsjord. Det er en fuldkommen Misforstaaelse, naar det ærede Medlem vil hævde, at vi vil skaffe Jord frem til Underpris. Det har aldrig været Hensigten. Vi har Gang efter Gang sagt, at vi vilde følge Grundlovens Bud om fuld Erstatning, og det er min fulde og faste Overbevisning, at den Paragraf, vi har formet, i Praksis vil komme til at vise, at Jorden vil blive erstattet med den fulde Værdi, fordi den lave Vurderingspris, der

nu gives, af sig selv vil komme op til en rimelig Pris, naar vi faar en saadan Ekspropriationsbestemmelse. Det er det, det ærede Medlem Hr. Ulrich har sagt flere Gange, og det er det samme Forhold, man har i andre Ekspropriationstilfælde: naar man har Ekspropriation i Baglommen, faar man den rimelige Pris frem, men heller ikke en Overpris. Det er det, man faar nu; hvis man ikke har Ekspropriation og man giver betydelig Statsstøtte, faar man en ekstraordinær Efterspørgsel efter Jord, der driver Jorden op i en højere Pris end dens virkelige Værdi. De Herrer, der holder paa, at der altid skal regnes med Tilbud og Efterspørgsel, maa dog være klar over, at en ekstraordinær Støtte fra Staten vil betyde en ekstraordinær Stigning i Prisen over den virkelige Værdi.

Det ærede Medlem sagde fremdeles, at efter Lovforslagene kunde man ikke se, hvor tidt der maatte eksproprieres. Det staa fastsat tydeligt og klart i § 4, sidste Stykke, hvor meget der maa tages af hver Ejendom, og hvor langt Ejendommene maa bringes ned.

Det ærede Medlem glemte at svare, i alt Fald saa vidt jeg hørte, paa det tredje Spørgsmaal, jeg stillede til ham, angaaende Lovforslagets Bestemmelser om Lempelser for dem, der søger Jord, Lempelser, som bestaar i, at der bliver ydet dem ¹⁰/₁₀ af Byggeomkostningerne og Etableringslaan, hvis de har for faa Penge, men ellers er fuldt ud kvalificerede. Det er en Bestemmelse, jeg tillægger meget stor Betydning, og som jeg meget gerne vilde have et noget imødekommende Svar fra Venstre om.

Til det ærede Medlem Hr. C. O. Peder sen skal jeg om Jordkøbet i Sønderjylland sige, at de Meddelelser, jeg har faaet fra det Udvalg, som forestaar disse Køb, gaar ud paa, at Halvdelen af den Jord, der er købt, er købt til ca. 24 pCt. overfor Jordværdien. Og enhver ved, at Jord, som er i daarlig Kultur og af daarlig Beskaffenhed og ikke vel beliggende, kan man lettere købe til Priser, der ligger i Nærheden af Jordværdien, end anden Jord; men naar man saa skal have den bragt i god Kultur, have Vejanlæg o. s. v., kan det ærede Medlem være forvissat om, at foreløbig vil Jordværdien ikke komme op til den Pris, den kan komme til at staa Staten i. Derfor vil det betyde 2 000—3 000 Kr.s Tab paa enhver Ejendom, som bliver oprettet efter disse Køb, naar den skal overlades til Jordværdien for Øjeblikket; den kan stige efterhaanden, men for Øjeblikket i alt Fald skal det nok komme til at betyde et saadant Tab. Maa jeg endelig tilføje, at naar der